

JEDNO POPODNE

dula gobi feher

Šuma je verovatno bila vlasništvo železničar, jer se prostirala s obe strane duž pruge, ali nam to, naravno, nije davao nikakvo pravo na to da je krademo. Imajući sve to u vidu, prvo sam sve dobro osmotrio oko sebe, kako me nećije nenađežne oči ne bi ugledale, i tek posle toga sam skupio hrabrost da nasečem malo drva u gustišu. Ogolela šuma je bila veoma teško prohodna zbog velikog broja mlađih izdanaka, zborog mlađica koje su izrasle jedna tič druge, njene boddje su zapinjale za debeli štof moje plave uniforme i svuda, kuda sam prošao, ostajale su plave rute po granama, koje su pod naletima vetra pretvarane u nitki koje su lebdele. Sneg pod mojim nogama više nije predstavljao nedirnutu, ravnu površinu. Svuda je već bio išaran tragovima, ni sâm nisam prvi put takvim poslom došao ovamo, to me nije čudilo.

Odlučio sam da se ovom prilikom ne zadowljim samo granama, već da za mene, odnosnno deda-Mareka, nađem neko deblje drvo, koje će odneti u stražarnicu, da sutra ne moram opet da dolazim. Ispod kaputa sam izvukao našu sekiru, i stao pored drveta. Ovoj sekiri sam mogao da zahvalim na svom radnom mestu, sâzno sam, dakle, njome udarao po drvetu. U ono vreme kada sam stajao ispred šef-a Stanice, oruđe je ležalo dole u uglu. Upravo mi je saopšto da mogu da odem zajedno s unapred napisanom molbom, izjavljujući gromoglasno da im nije potrebna nova radna snaga kad je ušao jedan od otpovrnika i pokazao prema uglu:

— Marek još uvek nije došao po svoju sekiru?

— On nikada nema vremena — odgovorio je šef stanice i pogledao me, zatim je sâsvim iznenada istragao iz moje ruke molbu.

Pola sata posle toga već sam dobatrgao do stražarnice, na ramenu s potrebnim i traženim oruđem deda-Mareka, na čije držalje sam usekao svoje lime i datum stupanja na posao. Još istog dana sam je upotrebio, i pred toga što je bila sredina maja i seljaci su u polju radili skinuti u košulje. Deda-Marek je još i tada bilo hladno da je u svom očajanju često pomicao na to da položimo rezervne železničke pragove koji su bili složeni pred stražarnicom. Uzgred: od njega se nije mogla zvući ni jedna jedina reč o ljubavi, iako sam često pokušavao da nešto saznam od njega, jer me je veoma zanimala suština stvari. Tim radije pričao je o njegovih petoro dece, i u takvim prilikama ih je predstavljao svojim čvorovatim prstima. I, jer je svakom prstu dao ime, svaki prst je predstavljao po jedno njegovo dete. Njegove prtiče bile su punе avantura i uglavnom veoma zbrkane, a njihov kraj se unapred mogao naslutiti, jer se ni slučajno nisu završavale drukčije, nego odgovarajućim nihanjem lopataste ruke deda-Mareka: jedno dete je opet dobio novu moralnu poduku. Ja se, inače, i sâm ubrajam u takav soj ljudi, jer ni sada ne mogu definitivno da odredim da li sam zaljubljen i kada sam se zaljubio. Ali najbolje će biti da o tome ne razglabam. To, verovatno, i nije važno. A i nisam htio da pričam o tome.

Radije bih pričao o jednom popodnevnu, o jednom čudnom, kišovitom popodnevnu. Ono je bilo neobično zbog toga što je padala kiša, jer čovek očekuje da u januaru pada samo sneg, a to pre podne mi je još, dok sam odlazio na posao, uobičajeni hladni vjetar brijaо lice. Pa ipak, kada sam zapazio patnje deda-Mareka i poslepodne krenuo u obližnji bagremar da nakradem drva, usput sam pokisnuo do gole kože. Vetur je, na moju sreću, stao, ali sam se ipak kolebao da li da se možda vrati. Mnogo toplije, međutim, nego u stražarnici nije bilo ni napolju, a nisam verovao mi u to da će januarske kiše trajati četrdeset dana, dalje sam batrgao, da barem s nešto malo granja popunim našu celenodeljnju zalihu drva koju je deda-Marek već položio. Sneg se na kiši smekšao kao neka kaša, rušio se i pretvarao u bljuzgavicu ispod mojih cokula.

Radije bih pričao o jednom popodnevnu, o jednom čudnom, kišovitom popodnevnu. Ono je bilo neobično zbog toga što je padala kiša, jer čovek očekuje da u januaru pada samo sneg, a to pre podne mi je još, dok sam odlazio na posao, uobičajeni hladni vjetar brijaо lice. Pa ipak, kada sam zapazio patnje deda-Mareka i poslepodne krenuo u obližnji bagremar da nakradem drva, usput sam pokisnuo do gole kože. Vetur je, na moju sreću, stao, ali sam se ipak kolebao da li da se možda vrati. Mnogo toplije, međutim, nego u stražarnici nije bilo ni napolju, a nisam verovao mi u to da će januarske kiše trajati četrdeset dana, dalje sam batrgao, da barem s nešto malo granja popunim našu celenodeljnju zalihu drva koju je deda-Marek već položio. Sneg se na kiši smekšao kao neka kaša, rušio se i pretvarao u bljuzgavicu ispod mojih cokula.

Za sat i po dva puta smo obišli šumu. Za to vreme nisam primetio svog pratiloca, samo, jednom sam mu se u tolikoj meri približio da je preda mnom, između granja, bljesnuo njegov zeleni kaput, i to sâsvim nisko, jer se sigurno nisko sagruđao da ga ne primetim. Kada sam treći put stigao napolje do ivice šume, neko je upravo prolazio stazom. To me je spasilo. To je bila Ilonka, moja nekadašnja školska drugarica. Ne znam šta je navelo da baš tuda nađe, ali sam brzo sakrio svoju sekiru ispod bluze koju sam dotole držao u pripravnosti, i skočio sam pred nju. Ona je uzvikušila, na moju sreću sâsvim tiho, i ja sam joj se sav srećan osmehivao.

— Valjda se ne bojiš mene? — upitao sam je nežno, i uhvatlio je ispod ruke.

Nije se protivila, ali je stalno pogledala prema šumi, što me je isteralo iz takita, jer sam pomislio da čeka šumara. I upitao sam je:

— Zar te nije stid? Spetljala si se s takvim starcem?

Toliko se iznenadila da je jedva uspela da progovori. Istrgla je svoju ruku iz moje, i rasplakala se. To sam i mogao očekivati imajući u vidu mišljenje deda-Mareka o ženama. Nisam znao šta da počнем.

— Moj bratić... — plakala je Ilonka. — Moj bratić...

Pomislio sam da se dečaku nešto dogodi. Već sam se pokazao zbog brzopletosti mog jezika, jer nisam sâmo da uvredim devojku. Nisam stigao ni da je zamolim da mi oprosti, jer je, savladavši se, oštrim glasom uzviknula:

— Hoćeš li odmah da izadeš?

I ljutito je pokazivala prema šumi:

— Odmah da si došao ovamo! Lajči! Zatim je još jednom ponovila:

— Lajči!

I dok nam je batrgajući između drveća ptilazio mladić u zelenom kaputu, stidljivo je dodala:

— Nikako ga ne možemo odvići od krivojava. S puno strasti postavlja zamke zečevima! Već sam se uplašila da ga je zatekao šumar.

— Ništa ne mari — odgovorio sam. Svi imaju neku manu. A ova je barem korisna.

Kroz sedmici sam je zaprosio. A nisam ni primetio kada sam se zaljubio u nju. Ali sada je suvišno razmišljati o tome, jer više ne znam ni to koliko dugo je trajala svadba — u kvakom slučaju, nije trajala sedam dana —, prema mom približnom proračunu veselili smo se oko jedanaest časova, od sedam izjutra do šest uveče, sve do početka moje smene; čak ni naslutiti ne mogu šta su jeli psi, i koliko jela je ostalo; ako se dobro sećam u okolini se već godinama nije pojavljivao ni jedan jedini prosjak — a nikada u životu nisam video kako neko igra na jednoj nozi; a od veselja je vriskao samo deda Marek, koga je ubrzano odvela njegova žena s petoro njihove dece; vino je više kapljalo nego teklo — mada sam se ja prilično napio i od tog kapljanja, detalji su, dakle, preda mnom danas već sâsvim nejasni, rasplinjava se po neka važna uspomena, čak i lica, a radost, koju sam tada osećao prilikom primanja čestitana, više se ne može vaskrsnuti — ali ono što se dogodilo posle toga, i ono što će se tek dogoditi, sâsvim sigurno dobro poznam, o tome mgu da izvestim: živeću srećno, sve dok ne umrem.

S mađarskog preveo:
Josip Varga

Vladimir Červenka: VARIJACIJE, fotografija